

בעצתך תנחני

גליון שבועי להתבוננות בפרשת השבוע ובעבודת ה'

גליון 73

פרשת דברים

השאיפה הכנה לגאולה

כוחו בשאריות הבודדות והעלובות של שמירת התורה?

בית השם יעמוד על מכונו מאחורי הכותל המערבי וכולם ינהרו אליו? האם זה נשמע מציאות הגיונית כשכל הארץ נתונה בידי בני ישמעאל בגיבוי מוחלט של המעצמה הבריטית בלתי מנוצחת? האם מישהו בכלל יתעניין בבית המקדש של היהודים השנואים והבזויים?

כך היה אז, ממש לא מזמן. ומה המצב היום?

גם היום הכל עדיין חלום, אבל החלום הרבה יותר יכול להתקבל על הדעת. משום שהקב"ה ברחמיו העביר אותנו למצב אחר לחלוטין. הוא מילא את ארץ ישראל בעדרים של יהודים. משש מאות אלף קפצנו לשבע מיליון, ולפי כל התחזיות המספרים הולכים וגדלים בקצב מסחרר. הוא קומם את עולם התורה מאשפתות, למצב של צמיחה שלא היה כמוה במשך מאות ואולי אלפי שנים. והוא הערה רוח טהרה על הארץ ועל עמו, והמוני בית ישראל מתחזקים בשמירת התורה, בביקוש אחר רצון השם, כל אחד ממקומו ומדרגתו. המצב עדיין קשה, רחוק מאוד מאוד מלהשביע רצון. אבל יש ביקוש, ויש הרבה רצון טוב, והרבה נכונות לשנות ולהתקרב.

לא רק המצב הרוחני של עם ישראל השתנה במאה ושמונים מעלות, אלא גם המצב הגשמי. ולא רק המצב של עם ישראל השתנה, אלא גם המצב של כבוד ה' בעולם. כאמור, המצב הנוכחי רחוק מאוד מהמצב הרצוי, אבל משהו השתנה. ככל שהנוכחות של יהודים שומרי תורה ומצוות גאים ביהדותם תלך ותגבר בכל מקום עלי אדמות, והיא הולכת וגוברת ב"ה – כך השיח המעריך והמכבד את הקב"ה ילך ויתחזק.

הדרך עדיין ארוכה, ארוכה מאוד. אך הרבה יותר קרובה אל הלב ואל השכל מאשר בעבר. הרבה יותר קל לקוות, ליחל, להשתוקק לשינוי, כי השינוי ממש נמצא מעבר לפינה.

בגמרא (סנהדרין צח.) מסופר שרבי יהושע בן לוי הלך לפגוש את המשיח, ושאל אותו מתי הוא יגיע. הסיפור ידוע ובכל זאת נצטט את חלקו הנוגע אלינו:

אמר ליה (ריב"ל למשיח): שלום עליך רבי ומורי! אמר ליה: שלום עליך בר ליואי. אמר ליה: לאימת אתי מר? אמר ליה: היום. אתא

בשבועות הקודמים ביררנו את הנושא של ציפיה לגאולה על פי דברי התנא דבי אליהו, שמעמיד את העבודה על ארבעה חלקים: א. כאב על חילול כבודו של הקב"ה. ב. כאב על חילול כבודן של ישראל. ג. ציפיה לירושלים ובית המקדש. ד. ציפיה לקיבוץ גלויות וישועה.

הראינו כיצד הדברים פשוטים והגיוניים, ואפשר להגיע לרצון פנימי לשינוי המצב הנוכחי. רצון לכך שכולם יכירו בקב"ה, יאהבו אותו ויכבדו אותו; רצון לכך שכל העולם יבין שעם ישראל הוא העם הנבחר, ואנחנו מחזיקים את השליחות ההיסטורית לתקן את העולם ולהשריש בו ערכים יסודיים של יחוד ה', לב רחמן, מצפון, עשיית צדק ועוד; שארץ ישראל תהיה שייכת לעם ישראל ולא תהיה נתונה ביד בני ישמעאל; ושבת ה' יעמוד על מכונו מאחורי הקיר שכולנו מגיעים אליו, ונבוא לשם בשמחה ובהתרגשות, מתוך קירבה פנימית אל הקב"ה.

הציור ה"דמיוני" הזה כל כך מתוק, כל כך נעים, כל כך מושלם. האם הוא כל כך רחוק מהמציאות? האם באמת לדמיין זאת זה כמו לדמיין שמחר הלחם יגדל על העצים, דמיון תלוש ורחוק מאחיזה בחיים שלנו, או שזאת מציאות מתקבלת ומתיישבת על הדעת?

אם היינו מנסים לדמיין זאת לפני שמונים שנה – זה היה נראה תלוש. לפני שמונים שנה, בסך הכל, דם יהודי היה הפקר גמור. היהודים נטבחו כמו תרנגולים במשחטה רח"ל. בארץ ישראל חיו פחות משש מאות אלף יהודים, בכל הארץ כולה. יהודי שרצה לעלות לארץ ישראל נתקל בקיר אטום, בחומה בצורה. מי מדבר על המצב הרוחני: באמריקה לא היתה תורה כמעט, בארץ ישראל הציונים הרשעים רדפו עד צוואר כל זיק של יהדות. ישיבות היו בודדות, ניתן היה למנותן על אצבעות של פחות מכף יד אחת: חברון, לומז'ה, ומה עוד? כמה לומדים למדו בהן? כמה עשרות.

מי דמיין שבתוך שמונים שנה המצב יתהפך בצורה כזו.

במצבנו ניתן הרבה יותר לצפות למשיח, לגאולה שלמה. לפני שמונים שנה – השורות שנכתבו לעיל היו כמעט הזויות. עם ישראל יהיה מורה הדרך של העולם?! איך? כשהוא כמעט נכחד, כשהוא נתון למשיסה, כשהוא נתון ללעג וביזיון? ובעיקר – כשהוא עצמו הולך ובוטט בכל

לגבי אליהו... אמר ליה (ריב"ל לאלהיו): שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא, ולא אתא! (המשיח שיקר עלי, הוא אמר שיבוא היום והנה עבר היום והוא לא בא). אמר ליה: הכי אמר לך היום אם בקלו תשמעו (המשיח אמר שהוא יבוא היום אם תשמעו בקול ה').

כוונתו של המשיח היתה לומר שמצד הקב"ה הישועה מוכנה ומזומנת, אלא שאנחנו צריכים עוד לעשות עבודה עם עצמנו. לשוב בתשובה, לתקן את הטעון תיקון.

לפני שמונים שנה זה היה נשמע קצת קשה להתקבל על הדעת. באמת הישועה מוכנה ומזומנת? הרי צריך מהפך כל כך דרסטי כדי שדברים ישתנו כאן גם מבחינה גשמית וגם מבחינה רוחנית! אבל בזמננו הכל קרוב, הכל כל כך נוגע כמעט בחיים שלנו. יש התעוררות, יש הרמת קרן התורה, יש הרמת קרן ישראל. אין ספק שיש לנו עוד הרבה עבודה לעשות, ונעשה אותה בעז"ה, אבל ניתן כבר לייחל, להתגעגע, להרים את הראש ואת העיניים ולהביט לכיוון קצת יותר גבוה מהמקום שבו אנו נמצאים.

בעבר היה קל להתאבל על החורבן, כי אנשים חיו את החורבן במציאות היומיומית. החיים הבסיסיים היו מלאי סבל. הפחד מהגויים היה מנת חלקם, החשש על המחר היה מוחשי. היום קשה להתאבל מהכיוון הזה, פשוט מאוד – כי ב"ה נהיה לנו הרבה יותר טוב. ולכן אנחנו גם לא אמורים לנסות להתאבל מהכיוון הזה. היום האבל יכול להיות הרבה יותר ממוקד, לעסוק בדבר האמיתי בעצמו: לחשוב על בית המקדש שאיננו, על הקדושה שחסרה לנו כל כך, על בלבול הדעות שמקיף אותנו כתוצאה מהריחוק מהקב"ה. כמה היה עושה לנו טוב אילו היינו יכולים להקריב קרבן, לשמוע שירה של לווים, להשחוות בפישוט ידים ורגלים לפני ה', להריח ריח קטורת, לראות הקרבת תמיד, להקריב קרבן פסח ולשיר הלל עם מיליוני יהודים. כמה היינו משתנים, מתקרבים. כמה העולם כולו היה נמצא במקום אחר.

ניגש ללבן קצת את השאלות המעשיות שבהן פתחנו את הנושא לפני שבועיים. שאלו: א. למה שזה יקרה דווקא עכשיו אחרי אלפים שנה. ב. מי אמר שסימני העיקבתא דמשיחא הגיעו למקסימום דווקא עכשיו? ג. ר' חיים אמר שהמשיח בפתח ובסוף הוא לא בא. ד. יש זיכוכים לפני ביאת המשיח, וזה מרתיע.

ובכן, השאלה ששואלים למה שזה יקרה אחרי אלפים שנה – התשובה היא פשוטה. אנחנו הרבה יותר קרובים למצב הזה מאשר לפני אלפים שנה. הקב"ה החזיר את ישראל לארצו ורומם את קרן ישראל.

השאלה מי אמר שבדורנו התקיימו בדיוק כל הסמינים של עקבתא דמשיחא, והשאלה למה לא התקיימה ההבטחה של ר' חיים וכל השאלות הרבות מהסוג הזה – התשובה לכולן היא אחת: באמת אף אחד לא יכול לדעת

אם המשיח יבוא מחר או בעוד שנתיים או עשור, חלילה. אבל המבט שלנו הוא לא לצפות לאיזשהו עתיד עלום שיקרה פתאום ב"זבנג", אלא לצפות לשינוי שאנחנו יכולים כבר לגעת בו ולנסות לדמיין אותו מרחוק.

מתי בדיוק זה יקרה, ואיך בדיוק? מי יכול לדעת. הרמב"ם כבר אומר שכל הדברים הללו לא ידע אותם אדם עד שיהיו. הדברים הכי בסיסיים נתונים לדיון. יש ויכוח גדול בסוגיות מה יהיה קודם – משיח או בית המקדש.

אנחנו לא מדמיינים איזשהו נס, למרות שהניסים יהיו רבים ועצומים. לא זה נושא של ציפיה לגאולה. אנחנו לא מצפים לזבנג וגמרנו שיפתור את כל הבעיות ויהפוך את העולם למשהו אחר. אנחנו מייחלים לשינוי אמיתי, שרק הקב"ה יחליט איך ומתי ובאיזה קצב הוא יקרה.

כאמור בעלון הקודם, "משיח" זו מילה ערטילאית שלא מתחברת אלינו למציאות החיים, אבל הציפיה לכבוד שמים ולכבוד ישראל ולבית המקדש וקיבוץ גלויות – היא מוחשית ומציאותית. אנו מייחלים ומקווים שזה יקרה כמה שיותר מהר. מי יכול לדעת מתי, ואיך, ומה בדיוק תהיה הצורה שבה יתנהלו הדברים? אף אחד. בסופו של דבר יתקיימו כל יעודי הנביאים, אבל איך בדיוק? אי אפשר לדעת.

יש מחלוקת בגמרא בכמה וכמה מקומות, האם הנביאים נתנבאו על ימות המשיח או על העולם הבא, והרמב"ם (מלכים י"ב ב') פוסק כדעת שמואל שההבדל בין זמננו לימות המשיח יהיה בעיקר "שעבוד מלכויות", דהיינו הרמת קרן ישראל ובניית בית המקדש, הרמת כבוד שמים, בנין בית המקדש, הרמת קרנם של ישראל, ומלך מזרע בית דוד שימלוך על העם ויכוון אותו לדרך ישרה.

לא תינטל הבחירה, עכ"פ לא בשלב הראשון, ולא יתהפך העולם. זה לא יהיה "כמו למות", כפי שכתב לי השבוע אברך יקר. אדרבה, זה יהיה כמו לחיות, לחיות באמת.

ועל השאלה של הזיכוכים – ננסה לשאול שאלה כנה: באמת, וכי אין לקב"ה את מי להמית לקראת התיקון השלם, חוץ מאת היהודים הכשרים שמנסים לעשות את רצונו, ונכשלים מידי פעם? בדיוק אותם? אם ימותו ח"ו יהודים – יהיו אלה יהודים שמאסו באמת ואוהבים את השקר, שלא רוצים ביהדותם ולא רוצים את כבוד השם וכבוד ישראל. וחז"ל כבר אמרו על מי שמצפה לגאולה: "זוכה ורואה בבניינה". במהרה בימינו אמן.

להצטרפות לקבלת העלון ברשימת התפוצה:
B0548407520@gmail.com

קיבלת תועלת? רוצה לזכות גם אחרים?

תוכל להעביר לאחרים את כתובת
ההצטרפות, לזיכוי הרבים.